

Svěřme se mystikům a šamanům

Zhruba v posledních patnácti letech lze mezi českou veřejností – ale nejen českou – pozorovat nedůvěru k chemickým sloučeninám, ať už se to týká potravin, léčiv, herbicidů, fungicidů; lze pozorovat příklon k alternativní medicíně se všemi jejími modifikacemi. Ten se projevuje v přechodu kupř. k homeopatii nebo k už velmi staré zálibě a zakořeněné důvěře v léčivou moc bylinek.

V nedávné době se tento trend výrazně a zcela negativně projevil v případě hromadné otravy asi 32 účastníků tzv. meditace, nazvané „Osvobozující autohypnóza pralesních kouzelníků“, při níž pořadatel a přednášející podával čajíček z exotických jihoamerických bylin. Pod účinkem tohoto nápoje se účastníci neuvolnili a neobnovili své psychické síly, nýbrž dostali silné křeče, měli dýchací potíže, zvýšený krevní tlak a zvýšenou teplotu. Vesměs tu byla i snížena schopnost komunikace s okolím a někdy došlo i ke ztrátě vědomí. Zpronajatého sálu jedné fakulty Karlovy univerzity musili být účastníci převáženi k ošetření do pražských nemocnic. Organizátor celého pražského podniku, označovaný jako biolog, bez bližších údajů, nabízel zájemcům za nemalý peněz i další témata – Ayahuasca a vědomí bez hranic, Šplhání po šamanském stroju poznání, Víkend hlubinné regenerace těla a vědomí metodou imaginativního biomorfingu, Danza de la mente (taneční projekt).

Slibný název o „osvobození“ byl však realizován požíváním nápoje, jenž byl nálevem nebo odvarem z jihoamerických bylinek, které obsahovaly podle časopiseckých a novinových údajů též některou odrůdu durmanu. Ta vedla k uvedeným následkům.

Durman, podobně jako ostatní příbuzné lilkovité rostliny, kupř. rulík nebo blín, se již od antických dob používá a zneužívá jako halucinogen, afrodisiakum i anestetikum. Rostlina se

aplikovala zvykáním kořenů nebo listů, ale i vtíráním do očí nebo do sliznic, i případně rektálních nebo vaginálních. Alkaloidy v droze přítomné, kupř. skopolamin nebo atropin, ale i další, vyvolávají útlum žlázové sekrece, ovlivní dýchací centrum, zrychlují srdeční činnost, rozšiřují zorničky a zvyšují tělesnou teplotu. Ve vyšší dávce vedou i ke ztrátě vědomí. Působení bývá spojeno i s halucinacemi zrakové, sluchové a čichové povahy, též pocity létání, ježdění a točení jako na kolotoči. V antice byly tyto drogy používány i zneužívány jako léky i jedy k usmrcování, u přírodních národů jsou halucinogenní látkou. Podobné bylo i zneužití u tzv. čarodějnic v Evropě a Americe, hlavně v sedmáctém století. Výpovědi čarodějnic ve známých procesech nebyly jen vynuceny útrpným právem, nýbrž částečně i odpovídají skutečným pocitům účastnic, jež rády užívaly mastí připravených z takových drog. V nejnovejší době patří ke zneužitím praxe kolumbijských zlodějí, kteří durmanový nálev vstříkují oběti do obličeje. Tato akce vede k obluzení a ztrátě vědomí. Po zotavení si oloupený nic nepamatuje. Navíc byl v nedávné minulosti zneužíván skopolamin nacistickou a zvláště sovětskou politickou policií při výsleších a zvláště procesech jejich obětí.

Takové tedy může být působení nevinné „léčivé bylinky“, jejíž účinek závisí pochopitelně na dávkování, tj. na množství podané chemikálie, látky v ní obsažené. Toto by obětem vysvětlil každý farmakolog, toxikolog, ale i chemik; lákavější je však pod mediálním vlivem, ať jde o televizi, rozhlas nebo tisk, svěřit se šamanům nebo léčitelům. Nemusí se přitom přemýšlet.

Další poučení praví, že by si orgány vysokých škol měly dobře rozmyslet, komu pronajmout své prostory. Za otravy ve Vokovicích odpovídá i příslušná fakulta.

Jiří Volke